List 47. **NOVICE** Tečaj XL.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 22. novembra 1882.

Obseg: Občni zbor kmetijske družbe kranjske dne 15 novembra 1882. — Nekaj o lastnem časniku kmetijske družbe kranjske. — Gospodarske novice. — Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji goved v Ljubljani. — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanji ljubljanskega močvirja. (Dal.) — Kaj tare kmeta? — Zborovanje društev: „Narodna šola“, „Vdovsko učiteljsko društvo“ in „Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani dne 4. in 5. septembra t. l. (Dal.) — Slovensko slovstvo. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Občni zbor kmetijske družbe kranjske

dne 15. novembra 1882.

Program obravnavam, uže 14 dni prej razposlan vsem društvenikom, bil je sledeči:

1. Predsednik odpré zborovanje.
2. Volitev družbenega tajnika.
3. Volitev treh odbornikov v glavni odbor namesto po §. 22. družbenih pravil izstopivših.
4. Poročilo o delovanji glavnega odbora.
5. Predlog družbenega računa za leto 1881. in proračuna za leto 1883. Račun in proračun, katera družbeniki uže v rokah imajo, razpoložena sta v nadrobni razgled v pisarni družbe kmetijske.
6. Poročila in predlogi podružnic in predlogi posameznih družbenikov po propisu §. 19. družbenih pravil.

K številki 6. oglasili so se gg. K. Lukman, zastopnik kmetijske družbe kranjske in koroške v železničnem svetu c. k. ministerstva za trgovino, da poroča o svojem tem poslovanji, — E. Kramer z nasveti, kako bi se oživele družbene podružnice k večemu sodelovanju, nadalje podružnice jeseniška, bohinjska, vipavska, cerkniška in metliška, vse s predlogom, da izda družba lastni kmetijski časnik namesto „Naznanil“, jeseniška in cirkniška tudi predloge gledé oddavanja plemennih bikov in vipavska še z dvema posebnima predlogoma.

Zborovanje pričelo se je okoli $^3/_4$10. ure v navzočnosti c. k. deželne vlade sovetnika pl. Fladung-a in deželnega glavarja grofa Gustava Thurna pod predsedstvom predsednikovega namestnika Fr. Josipa Sevnik-a.

Podpredsednik izreče sklepčnost zborovo ter ga prične z naznanilom, da je družbeni predsednik vsled bolezni zadržan vdeležiti se današnje seje, — nadalje, da je družba po smrti zgubila od zadnjega občnega zbora svojega zaslužnega tajnika dr. Janeza vit. Bleiweis-Trsteniškega, vipavskega dekana in mnogoletnega načelnika vipavske podružnice, gospoda Jurija Grabrijana, ljubljanskega meščana Andreja Malica in Luka Porento, župnika v bohinjski Srednji vasi in slavnoznanega čebelarja naše dežele. Podpredsednik naprosi zbor vstati v znamenje častnega spomina, katerega izjavijo navzoči družbeniki. (Ves zbor vstane.)

Potem naznani podpredsednik, da je več vnanjih kmetijskih družeb naprosilo predsednika barona Wurzbacha, ena odbornika Brusa in ena E. Kramerja, naj jih zastopajo pri občnem zboru. Potem podpredsednik dá besedo odborniku dr. Poklukarju.

Na to se vzdigne dr. Poklukar ter spregovori blizo tako le: „Slavna gospoda! Ko je lansko leto ob tem času zboroval občni zbor družbe kmetijske, pogrešal je uže v svoji sredi tajnika svojega, in le malo dni po tem zgodilo se je, česar smo se vsi bali, da je Bog k sebi poklical velezaslužnega in občeljubljenega tajnika, nepozabljivega dr. Janeza viteza Bleiweis-Trsteniškega! Koliko smo v njem zgubili kmetovalci, naša dežela in ves slovenski narod, pokazalo se je dosti jasno v splošnem žalovanji pri smrti njegovi, kateremu enacega se ne spominja naša dežela. O zaslugah umrlega na polji gospodarskem ali političnem govoriti še kaj, bilo bi pri imenu dr. Bleiweisa odveč, ker vsi navzoči gospodje z našo deželo in vsem našim narodom vred sami predobro poznate neumorno delavnost, spretnost, neustrašljivost in gorečnost združeno z redko modrostjo in ljubeznjivostjo, katere lastnosti so umrlemu pridobile neomejeno zaupanje somišljencev in spoštovanje nasprotnikov. — Omeniti hočem na kratko samo, kako mnogostransko, dolgo in vspešno deloval je rajnki za kmetijstvo naše dežele. Blizo 40 let tajnik kmetijske družbe bil je prijatelj, učenik in svetovalec kmetu v vseh njegovih zadevah. Učil je kmetijstvo z besedo, v „Novicah“ in v dolgi vrsti povzdigi kmetijstva namenjenih knjig. Omenjam le: „Bukve za kmeta“, „Nauk podkovstva“, „Nauk murve in svilo rediti in svilo pridelovati“, „Nauk, kako se pri porodih domače živine ravnati“, „Nauk živinoreje“, „Nauk ogledovanja klavne živine in mesa“ itd. itd. — Pa tudi kot zastopnik kmetijskih občin ljubljanske okolice v našem deželnem zboru stal je zmiraj na čelu onih, ki so branili deželo in kmeta in to ne samo gledé duševnih pravic, ampak izrečno tudi v materijalnih vprašanjih. Dr. Bleiweisu gre zasluga razun mnogo druzega v prvi vrsti tudi pri tem, da se je oprostila naša dežela neznosnega bremena stroškov za najdence s tem, da se je odpravila najdenišnica. Ne bom govoril dalje; zdelo pa se mi je primerno, da možu, čegar zasluge je po pravici slavila vsa dežela, ves naš narod, čegar zasluge so slavile sosedne dežele, čegar zasluge pripoznal je presvitli cesar z odlikovanjem, da temu možu, 40letnemu tajniku svojemu, zakliče tudi občni zbor kmetijske družbe kranjske: Večni hvaležni spominj dr. Bleiweisu!“

Po teh besedah vzdigne se ves zbor.

Po tem preide zbor k 2. točki dnevnega reda, k volitvi tajnika. Odbornik g. J. Murnik poroča o tej točki, da je glavni odbor razpisal službo tajnikovo, izrednega občnega zbora pa ni sklical v ta namen, ker so za izvrševanje rednega posla zadostovale moči odboru ostale. Vsled razpisa službe tajnikove oglasil se je samo potovalni kmetijski učitelj E Kramer, ki je svoji prošnji priložil spričevala o odličnih izpitih iz poljedelstva in ima tudi vse druge tajniku potrebne lastnosti. Glavni odbor tedaj predlaga vsled soglasnega sklepa odborovega za dobo prihodnjih 5 let za tajnika izvoliti gosp. E. Kramerja.

Pri volitvi, ki na to sledi, oddanih je bilo 39 glasovnic, katerih 36 je imelo napisano imé „E. Kramer", ena se je glasila na „L. Robiča", ena na imé „Kastelic-a", ena pa je bila prazna; izvoljen je bil tedaj E. Kramer s 36 glasovi.

Na vprašanje predsednikovo: ali izvoljeni sprejme volitev, odgovori ta, da sprejme tajništvo, ako mu bode vlada to privolila, in izreka upanje, da bode družbo zadovoljil. Potem omenja, da se je pri glavnem odboru na podlagi družbenih pravil oglasil, da namerava pri občnem zboru govoriti o tem, kako bi se spodbudilo delovanje družbenih podružnic, da pa po obširnih predmetih, katere ima občni zbor še obravnavati, ni pričakovati, da bi prišel on prej na vrsto, kakor na večer ob 6. uri. Ker mu je pa na tem, da družbi kot izvoljen tajnik razloži svoj program, nasvetuje na podlagi družbenih pravil, da se mu koj podeli beseda.

Na to oglasi se k besedi dr. Poklukar rekoč, da po njegovi misli ne bode treba preminjati vrste dnevnega reda, ker ravno predstoječe volitve zborovanju ne bodo jemale mnogo časa; pa tudi o družbenem poročilu ni pričakovati obširne debate, kar veljá tudi za račun in proračun.

Za temi točkami pa ima po dogovoru glavnega odbora prvi besedo gospod K. Lukman, ki namerava o zeló važnih železničnih zadevah kratko poročati; za tem govornikom pa je namenjena koj beseda za gosp. Kramerja.

S tem pojasnilom zadovolijo se vsi, in zbor prestopi k 2. točki dnevnega reda: izvolitvi treh udov glavnega odbora.

Pri glasovanji po listih dobili so: g. J. Jerič 36, g. L. Robič 30, g. J. Murnik 29 glasov, ki so tedaj izvoljeni. Razun teh dobil je dr. Vošnjak 10, Peruzzi 5 glasov. (Dalje prih.)

Nekaj o lastnem časniku kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor kmetijske družbe sklenil je po nasvetu novoizvoljenega tajnika za vzbujenje podružnice poleg mnogo druzih predlogov, naj z novim letom počenši družba izdaja namesto naznanil lastni kmetijski list, ter je tajnik predlog skušal vtemeljevati s tem, da naznanila, kakor jih je družba izdajala do zdaj, niso potrebna in brez koristi, nadalje da bode mogoče njemu kot potovalnemu učitelju objavljati svoja predavanja, in konečno je skušal dokazati, da družba more izvršiti njegov predlog brez novih stroškov, ako opusti „naznanila", in iz vsega tega bilo je jasno, kakor je govornik mnogokrat ponavljal, da to mora biti.

Gosp. Rih. Dolenec podpiral je Kramerjev predlog z naglasovanjem, da mu mora družba skazati zaupanje, da se ne sme ustavljati prošnjam in željam kmetovalcev, katere se uže ponavljajo leta in leta, in skuša ugovarjati formalnim razlogom gosp. Murnika, ki je dokazal, da predlog ali predlogi, stavljeni po gosp. E. Kramerju, niso bili prav nič vtemeljeni, nekateri celó nerazumljivi in da naj se zato v pretresanje in rešitev izročé glavnemu odboru, kateri naj o tem poroča prihodnjemu glavnemu zboru, ako bi predloga izvršiti ne mogel. — Tudi dr. Poklukar se oglasi ter odločno protestira zoper sodbo mladega tajnika, da družba ni nič storila, sklicevaje se na vse drugačno sodbo vseh preteklih občnih zborov, vse naše dežele in vsega slovenskega ljudstva o delovanji in o zaslugah pokojnega tajnika dr. Bleiweisa za kmetijstvo naše; na kratko povdarjaje popolno nejasnost dokazovanja Kramerjevega in zavračevaje popolno neresničnost trditve Dolenčeve, da bi kmetovalci uže leta in leta ponavljali željo po lastnem listu kmetijske družbe, ter konečno naglasuje službeno dolžnost potovalnega učitelja, da z razumnim in dobrim podukom oživlja naše poljedelstvo in podružnice, ker je ravno za to nameščen in plačan.

Na mestu bo tedaj, si utemeljenje predloga nekoliko bolj na drobno ogledati.

Prvo, s čemer „tajnik" dokazuje potrebo lastnega časnika, je to, da so sedanja „naznanila" nepotrebna in nekoristna. Ali je razglaševanje, kakoršno določujejo družbena pravila, potrjena po c. kr. vladi, potrebno ali nepotrebno, o tem, mislimo, imajo v prvi vrsti odločevati tisti, kateri so v pravilih to določili, tedaj vsa družba in c. kr. vlada, katera ima pravico in dolžnost, se natanko podučiti o delovanji družbe, kateri se zaupajo visoke, za podporo kmetijstva namenjene svote. — Govornik ni utemeljeval nepotrebnosti „naznanil", ker bi bil s tem tudi dokazal nepotrebnost posebnega lista.

Dalje je trdil govornik, da so sedanja „naznanila" nekoristna in sicer zato, ker še le čez leto dni družniki zvedó, kaj se je zgodilo s sklepi občnega zbora.

Da ta ugovor razjasnimo, moramo omeniti prvič to, kar obsegajo „naznanila", drugič pa, kako je do zdaj kmetijska družba razglašala vse, kar zadeva družbo in družbenike.

Uže pogled v naznanila kaže, da ne obsegajo edino obravnav občnega zbora, temveč vse pomenljivo o delovanji kmetijske družbe celega preteklega leta; naravno je tedaj, da se nahajajo v njih poročila o starejih, pa tudi najnovejih delih družbe. — Celó napak pa bi bilo, tvarino, ki se nahaja v „naznanilih", primerjati z novicami svetovnimi, katere zanimajo samo, dokler so nove, a potem ne. — Veči del tega, kar družbe storé v povzdigo kmetijstva, zgodi se redno s pomočjo vlade, in se uže zato ne rešuje mahoma. Ako ima pa družba izvršiti kaj nujnega, posluži se enako privatnim osebam telegrafa, osebnega pisma ali naznanil, katera se družbenikom osebno dopošiljajo, ali časnikov, o katerih sme misliti, da v roke dohajajo večini udov itd.

Morebiti je mislil gosp. govornik, da „naznanila" tudi zato niso koristna, ker so presuhoparna, obsegajoča samo uradno delovanje glavnega odbora. Pa temu ni tako, ker nezanimivega za kmetovalca ni skoraj nič, o čemer sklepa družba; „naznanila" pa obsegajo tudi mnogokrat prav zanimive razprave in poročila do c. kr. vlade, in ako bode novi tajnik morebiti spisaval bolj zanimive spise, popravila bi se tudi v „naznanilih" pomanjkljivost, ako bi jo bil do zdaj morebiti kdo nahajal v njih.

Nam se tedaj dozdeva, da govornik ni ne dokazal nepotrebnosti ne nekoristnosti „naznanil", še manj pa s tem potrebo lastnega lista.

Ako si ogledamo drugi tajnikov vzrok v dokaz potrebe lastnega lista, „da bode imel kje objavljati svoja

predavanja", smo pa prav resnično v zadregi, ali si ogledati poprej razlog sam ali govornika, kateri ga izusti. V občnem zboru odgovoril je na ta ugovor tajniku dr. Poklukar rekoč, da ga je on koj, ko je došel po svojem imenovanji za potovalnega učitelja, naprosil, naj mu pošilja govore, ker upa, da bode zanimivo za vse kmetovalce, kar bo predaval v posamesnih krajih. Toda kaj je bil vspeh te prošnje? Vspeh bil je ta, da se do zdaj skoraj o nobenem predavanji ni čulo zanesljivega, vsaj vredništvu „Novic" ni došlo ne eno poročilo Kramerjevo, pa tudi v druzih slovenskih časnikih nismo brali nikdar avtoriziranega poročila. Zato smemo vendar vprašati mi in z nami vred kmetovalci vse dežele, za katere je potovalni učitelj nameščen, kdo je temu kriv, da tisti, ki so toliko let prosili za kmetijskega učitelja, zdaj ne zvedó, kaj on dela in uči, in ali je podučevanje njegovo vspešno ali ne?

Mi mislimo, da gosp. Kramer, ki naprošen ni skrbel, da bi bilo mogoče objavljati njegova predavanja, vsaj ne bi smel tožiti pri občnem zboru, da tega ni mogel, in to navajati kot vzrok za potrebo lastnega lista.

Eno je se ve da resnično, da na prošnjo vredništva bodi si tega ali unega lista sme učitelj odgovoriti „da" ali „ne", ker gospodar njegov je c. k. vlada.

Oglejmo si tedaj, ali ni morebiti vsaj vlada pri nameščenji potovalnega učitelja kaj poskrbela za to, da kmetovalci izvedó, kaj kmetijski učitelj uči.

Ker bode prav kmalu minulo štirideset let, odkar so „Novice" organ kmetijske družbe brez vsake plače, zato je tudi vredništvo „Novic" čulo, da je c. kr. vlada po vprašanji kmetijske družbe potovalnemu učitelju v njegovi „Dienstesinstruktion" v §. 8 naložila dolžnost, „da s koncem vsacega meseca deželni vladi (razun druzega) naznanja bistveni obseg predavanj" — — in zadnji stavek citiranega §. se glasi: „der wesentliche Inhalt seiner Wandervorträge wird durch das Fachblatt „Novice", sowie durch die „Laib. Ztg" veröffentlicht werden, damit solche ein Gemeingut der Bevölkerung werden", to je: „Bistveni obsežek njegovih popotnih predavanj bode se po strokovnjaškem listu „Novice" in po „Laibacher Zeitung" prijavil, da jih more izvedeti vse prebivalstvo."

Ker potovalni učitelj toži, da ne vé kje priobčiti svojih predavanj ter se je izgovarjal pri občnem zboru z vprašanjem do navzočih: „ali hoče svojim poslušalcem reči danes: naročite si „Narod", jutri: naročite si „Ljudski glas", drugi dan morebiti: naročite si „Brenceljna"; po teh vprašanjih se smejo kmetovalci naši nadjati, da namerava naš kmetijski učitelj v svojih predavanjih skrbeti za prav mnogvrstno tvarino, tudi za „Brenceljna" kaj, toraj smemo tudi mi vprašati g. Kramerja: ali je bral on svojo instrukcijo? in ali vé, kaj mu je gledé predavanj dolžnost, ali vé, da ima po svoji službi izrečno dolžnost, naznanjati deželni vladi vsak mesec vse bistveno svojih predavanj in to tako, da iz teh poročil more vse prebivalstvo naše dežele podučevati se?

Vprašati bi imeli še marsikaj, kar pa za danes še opustimo; le eno upanje pa moramo v interesu naših kmetovalcev uže danes izreči, namreč upanje, da bode c. k. deželna vlada vprihodnje malo bolj strogo na to gledala, da potovalni učitelj spolnuje svoje dolžnosti, in da se vprihodnje ne bode skrivalo, kar ima izvedeti pravico vsa dežela.

Izgledi, katere je govornik na pomoč klical iz sosednih dežel, za glavni odbor niso bili novi, ker dobiva one liste, odkar izhajajo, ne da bi ga bili zapeljali s tako poskušnjo zamenjati našo dosedanjo metodo; pa tudi postopanje kmetijske družbe štajarske se mu bo težko zdelo vabljivo, ker tam družba plačuje po 600 gld. samo za to, da sme prilagati svoj list „Slov. Gosp.". Pri vsem opisovanji cvetečega stanja unanjih kmetijskih družeb pozabil pa je tajnik opozoriti na to, da vse omenjene dežele imajo uže zdavnej ali lastne kmetijske šole ali pa tudi še zraven večletno podučevanje po dobrih potovalnih učiteljih. Pri nas pa z učiteljem poskušamo še le eno leto.

Prav tako malo srečni so bili računi tajnikovi, s katerimi je skušal dokazati, da vsa ta premenba ne stane ničesar.

Preidemo tedaj k razlogom druzega zagovornika Kramerjevega predloga, gosp. R. Dolenca. Ta je trdil, „da moramo tajniku skazati zaupanje, in drugič, da je predlog njegov želja, katero uže kmetovalci ponavljajo leta in leta".

Zadnjo trditev ovrgel je govorniku dr. Poklukar v obraz, sklicevaje se na vse prejšnje zbore, v katerih se sploh le zinilo ni o novem lastnem časniku. — Pa tudi gledé zaupanja pritožiti se menda gosp. Kramer nima vzroka, ker glavni odbor odprl mu je vse svoje prostore koj po prihodu njegovem in za tajnika priporočil ga je občnemu zboru soglasno, akoravno je o delovanji njegovem preteklega prvega leta prav malo izvedel; zaupanje skazati mu je bil namenjen tudi po nasvetu Murnikovem, ki je šel na to, njegove predloge prevdariti, in ako so res mogoči in družbi koristni, izvršiti jih.

Večega zaupanja ne more lahko zahtevati novo došel, malo poznan človek; in glavni odbor, v katerem brezplačno delajo odborniki uže 10, 15 do 36 let, imajo tedaj o tem, kaj in kako se ima delati kmetovalcem na prid, morebiti tudi nekoliko skušnje, — ne more lahko več storiti v takem slučaji, ako misli, da bode tudi v prihodnje imel brezplačno delo in odgovornost ves odbor, ne pa samo tajnik.

Tudi se je sklicavalo v občnem zboru na sklepe nekaterih podružnic, podobne predlogu tajnikovemu. Nam se zdi, da ravno podrobnost predlogov bi pričala za neko sorodnost njihovo. Morebiti bi tudi o tej zadevi novi tajnik vedel kaj povedati, ker tudi o tem ni ravno skrivnostno ravnal, kdo mu je vedno bobnal po ušesih, da mora kmetijska družba imeti lastni list.

Glavni odbor ima tedaj nalog, rešiti sklep občnega zbora. Kako ga bode rešil o tem, mi nimamo določevati, upati hočemo, da ga reši na korist družbe in kmetovalcev, pa tudi v obrambo časti svoje preteklosti in časti moža, kateremu vrednega naslednika žalibog ne bo kmalu dobila družba.

Gospodarske novice.

* *Sodba dunajskega lista o sedanjih komisarjih na dunajskem živinskem trgu.* List zadruge dunajskih gostilničarjev tako-le opisuje sedanje razmere na dunajskem živinskem trgu: „Danes, ko so živinski komisarji vsi sklenjeni, ter je samo v njihovi volji, kako in po kateri ceni se ima Dunaj preskrbeti z mesom; danes mora mali mesar beračiti pri komisarji ali pri velikem mesarji, da mu prepusti eno živinče, in ako ti gospodje nočejo, pa ne dobi sploh nič. Vprašamo: ali se smejo trpeti razmere, po katerih se oskrbovanje mesa za milijon prebivalcev glavnega mesta po vsem na jako dobičkarsko voljo dá dvema dvanajsterkama prebrisanih spekulantov? itd.

*

* *Cena plemenske govedine.* Pri zadnji dražbi plemenske govedine iz državne čede v Mezöhegyes prodalo se je 37 plemenskih bikov poprek po 315 gold.,
7 starih bikov poprek po . . . 233 „
9 3—4letnih telic poprek po . . 228 „
in 14 starih krav poprek po . . . 186 „
vseh skupaj za . . . . . 19870 „

* *Rakoreja.* V povzdigo rakoreje na Pruskem nakupilo se je iz državne podpore za 1270 mark (marka veljá nad 50 kr. našega denarja) 72.000 mladih po 6 do 10 centimetrov dolgih rakov, ter se jih je spustilo v Stetinske vode. — Tudi pri naših vsled kuge spraznjenih vodah treba bo misliti na umetno zarejo rakov, za katere je do letos dohajalo v deželo veliko denarja.

* *Prešiče iz Ruske* na Ogersko uvažati prepovedalo je ogersko ministerstvo zarad kuge, katera razsaja med prešiči na Ruskem.

Razglas

kranjskim živinorejcem o prodaji goved v Ljubljani.

C. k. kmetijska družba kranjska bode v Ljubljani 2. dne decembra dopoludne ob 9. uri na dvorišči gostilnice „zum baierischen Hof“ na dunajski cesti po očitni dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljene kake 4 plemenske junce štajarskega muriškega (sivega) plemena.

Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi, in se prodá tistemu, kdor največ dá, proti temu, da jo 1) koj plača, in 2) se po pismu zaveže, da jo najmanj dve leti za pleme obdrži. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 21. novembra 1882.

Tehnično poročilo

k projektu o izsuševanji ljubljanskega močvirja.

To poročilo je glavnemu odboru za obdelovanje močvirja predložil Ivan pl. Podhagsky, uradno pooblaščen civilen inženir.

Ponižanje struge Gruberjevega kanala.

(Dalje.)

Druga stvar, ki je pri reguliranji stranskih pritokov silne važnosti, so vodne stavbe, ki stojé okoli močvirja ali pa na njem.

Kakor se bode razvidelo pri razgovoru o posameznih stranskih pritokih, nahajajo se slučaji,

1) v katerih je treba predlagati, da se vodi odkupi pad, kajti te vodne stavbe zajezujejo vodo tako močno, da je ves sosednji svet zamlakužen;

2) v katerih se morajo predlagati pri sedanjih vodotočih nove temeljne zatvornice, in sicer zaradi tega, da bodo slabo narejene zatvornice zamogle pomnoženemu odtoku najviše vode zadostovati brez posebnega zajezovanja vode; slednjič,

3) v katerih bi stavbe dobile mnogo veči porabljiv pad vode s poglobočenjem kanalov za odtok, tedaj z znižanjem spodnje vode, kar bi se zgodilo na stroške močvirskega fonda.

Stroški izsušenja pa so tako veliki, da se moramo nehoté vprašati, bi li ne bilo pravično, da bi pripadla fondu za obdelovanje močvirja tista veča vrednost, ki leži v pridobljenem višem padu in ki se je dosegla z lastnimi stroški tega fonda?

Pri reguliranji Donave so se na pr. vsa ona zemljišča, ki so se pridobila z reguliranjem, pripisala postavno temu fondu kot lastnina. Kaj enacega bi se tudi tukaj lahko zgodilo!

Pridobljeni veči padi bi se ne smeli nikdar prepustiti sosednjim posestnikom stavb brez dovoljenja odbora za obdelovanje močvirja in ravno tako bi se brez tega ne smeli dovoliti novi padi in sicer toliko manj, ker bi ti padi znali pozneje potrebni biti za slučajno napeljavo vode, s katero bi se zemljišče namakalo.

O tej stvari bodem še prilično pri vsacem posebnem slučaji govoril; vendar menim, da imam prav, če jo uže sedaj tukaj splošno omenim.

Vodne stavbe, ki bi se morale zaradi znižanja najviše vode popraviti ali predrugačiti, razdelé se v tri oddelke, in sicer:

a) Tiste stavbe, katere morajo po §. 6 zakona o vodnem pravu 15. maja 1872. leta lastniki sami popraviti gledé na nevarnosti, ki nastanejo o povodnji zaradi nezadostnih ali pomanjkljivih naprav pri vodotočih; in
b) tista dela, ki iz ravno tega namena hočejo predelati vodne stavbe in katera bi moral po §. 7. zakona o vodnem pravu preskrbeti fond za obdelovanje močvirja; slednjič
c) popolni odkup pada pri nekaterih stavbah, ki se mora plačati iz fonda za obdelovanje močvirja.

Kar zadene prvi razred popravljanj, hočem o njih govoriti pri razpravljanji posameznih slučajev.

Poprave, katere mora po §. 7. oskrbeti fond za obdelovanje močvirja, bi se po mojih mislih najbolje in najceneje izvršile, ko bi se dogovorilo z udeleženci na tak način, da bi jih ti v primernem času in proti povprečni odškodnini sami preskrbeli potem, ko bi se jim dotična dela natanko določila gledé obsega in mere; kajti lastnik sam najbolje zna preskrbeti take prizidarije in popravljanja, sam zna najbolje za pravi čas in zamore najceneje dobiti gradiva in izvršiti delo.

Kar se tiče mlinov, katerim se mora pad odkupiti, omenil jih bodem v sledečem posameznem poročilu in dokazal, da jih je treba odstraniti.

Na koncu dotičnih proračunov o stroških bodem postavil povprečno svoto, ki bode pač zadostila za take odškodnine.

Tudi je po mojih mislih potrebno, da si sl. odbor za obdelovanje močvirja preskrbi natančno znanje pravic, dovoljene napetosti vode in mere objektov pri vodotočih vseh vodnih stavb, ki stojé na močvirji ali ob njegovih mejah, da si preskrbi natančne prepise vseh dokumentov ali protokolov, ki se tičejo teh stavb, da bode zamogel v danem slučaji sklepati o potrebnem postopanji in si dati račun o važnosti svojega mnenja.

V ta namen naj bi se zbirale kopije dotičnih uradnih aktov; kjer pa ni tacih dokumentov, naj bi se tirjalo, da se dotične vodne stavbe preskrbé z vizirnimi znamenji, sklicevaje se na jasna določila, ki se nahajajo o tem v zakonu o vodnem pravu.

Konečno moram opomniti, da se na sedanje mostove tudi pri stranskih pritokih nisem oziral in da njihovih stroškov nisem postavil v dotične proračune. Ti mostovi so večidel slabi, tudi od srenj ali posameznikov primitivno zidani in zato bi se na vsak način morali v teku časa nadomestiti z drugimi. A pri nekaterih potokih in kanalih je še jako dvomljivo, kedaj bode izkopana šota, kedaj bode dosežena spodnja zemlja ali prihodnja kulturna zemlja. Med tem bode pač pri večini teh mostov nastopila potreba, da se novi naredé in pri

tej priliki bode čas, da odbor za obdelovanje skrbi za postavljanje stalnih, prihodnjim namenom primernih objektov.

Kjer zahtevajo posebne razmere kako opombo, tam sem jo tudi naredil.

Ko sem sedaj splošno govoril o idejah, ki so me vodile pri projektiranji stavbenih del na stranskih pritokih, tedaj preidem k popisovanji posameznih potokov:

I. Ljubija.

Ta potok izvira nad Žitkovim mlinom neposredno iz bližnjega skalovitega gorovja. Premeril sem ga do izvira, tedaj v dolgosti 4450 metrov, čeravno se meja močvirja še le pri žagi „Prtiska“ začne.

Kakor kažejo podolžni profili, bode po znižani najviši vodi Ljubljanice vse zemljišče do imenovane žage izsušeno.

Bode se li po tem znižanji učinek zatvornic, ki pri žagi vodo dalje spuščajo, vsled večega pada toliko zvikšal, da ne bode voda nikdar več poplavila nad žago ležečega sveta, o tem se sedaj ne more govoriti. Ko bi pa vspeh ne hotel biti ugoden, moralo bi se tako pomagati, da bi se glavni prag (podsek) pri jezu ponižal ali pa da bi se skopal nov vodotoč z dovolj globoko in široko temeljno zatvornico.

Ker bi imel od teh popravljanj dobiček oni svet, ki leži nad žago in ne spada več k močvirju, zato morajo posestniki tega zemljišča tudi dotične stroške prevzeti.

V obsegu tega potoka se nikjer šota ne nahaja.

Znižanje najviše vode, ki bode nastalo vsled reguliranja, bode imenovani žagi „Prtiska“ mnogo koristilo.

II. Bistra.

Bistra nastane iz treh studencev.

Glavni potok meri	2915	metrov
prva struga (rokáv)	190	„
druga struga	315	„

Ako se zniža najviša voda Ljubljanice, tedaj ne bode samo popolnoma izsušeno sosednje zemljišče, temuč dosegla se bode tudi spodnja zemlja, razun do kacih 500 metrov od Ljubljanice, kjer ta plast nekoliko niže leži.

Od tega znižanja bodo tudi imele mnogo dobička one vodne stavbe, ki stojé na imenovanih treh strugah.

(Dalje prihodnjič.)

Národno-gospodarske stvari.

Kaj tare kmeta?

Pod naslovom: „Kaj tare kmeta?“ brati je bilo v listu „Lj. Gl.“ to-le:

„Kmečki pridelki so cenjeni po svoji vrednosti, kakor mu doma izrastejo. Tisto pa ni v račun vzeto, da mora kmet svoje pridelke v denar spraviti, če hoče davek in druge reči plačati, da mora tedaj svoje pridelke v mesto na prodaj peljati. Koliko on časa zamudi, koliko on in konj potrosita med potjo, to vse ni v račun vzeto. Ko bi se vse to vračunilo, potem bi bil čisti dohodek kmeta veliko manjši, kakor je vračunjen, toraj bi se mu morali tudi davki za toliko znižati“.

Ker gre ta izjava nekoliko tudi na adreso tistih ljudskih zastopnikov, ki jih je deželni zbor kranjski izvolil v deželno cenilno komisijo, katera častna, a težavna in imenitna naloga je zadela tudi podpisanega, veže me dolžnost, v ti zadevi nekoliko spregovoriti, da se ne vrine in širi med ljudstvom kriva misel, češ, izbrani zastopniki niso na vse strani spolnovali svoje dolžnosti.

Iz katerega vira je zajemal oni list omenjeno trditev, meni sicer znano ni, ali reči moram, da je neresnična.

Pri pregledovanji in pretresovanji stroškov, ki jih prizadene obdelovanje različnih zemljišč, katere so okrajne cenitvene komisije sestavile in predložile deželni komisiji z nasvetom vrstilne tarife, popravilo se je vse to, kar je bilo pomanjkljivega, in se je spoznalo za potrebno. Med drugim se je na predlog ljudskih zastopnikov, ki je tudi obveljal, postavilo med stroške tudi to, kar prizadene kmetovalcu prevožnja in prodaja njegovih pridelkov na bližnji trg. In nasledek tega natančnega pregledovanja, pretresovanja in popravljanja je ta, da se je določila konečna vrstilna tarifa za vcenitev tako, da se je vsled tega uže okoli 40 let trajajoče preobloženje dežele naše z gruntnim davkom tudi izdatno zmanjšalo.

Po stalnem gruntnem katastru znašal je namreč

gruntni davek dežele naše	943.613	gold.
po novi vcenitvi znaša pa	634.036	„
toraj se je zmanjšal za	309.577	gold.

Se ve, da ta vsota še ni stalna, ker centralna cenilna komisija reklamacij ni še konečno rešila, ali kakor reč sedaj stojí, pričakujemo s trdnim zaupanjem, da se deželi naši odmerjena svota 634.036 gold. dosti povišala ne bode, in pomanjšanje gruntnega davka sme se pričakovati najmanj v okrogli številki 300.000 gold. na leto.

S tem izidom nove vcenitve, mislim jaz, smejo kmetovalci dežele naše pač zadovoljni biti. Nečem pa trditi, da se je z novo vcenitvijo vsakemu vstreglo in vse popolnoma vravnalo; kajti vsako delo, ki ga človeške roke izdelajo, ni tako popolno, da bi ne bilo nobenega popravka treba. Tudi so nanesle okoliščine, da ni bilo mogoče popraviti še tega ali unega, dasiravno se je to od naše strani želelo. Treba je to, kar bi ne bilo prav vravnano, obdržati si v spominu, in pri prihodnjem pregledavanji, ki se ima po postavi goditi po preteklih 15 letih, vrediti.

Tudi je res, da tu in tam se kaže le mala pomanjšava ali celó kako povikšanje na gruntnem davku; ali včinile so to krajne zadeve; namreč ali so se razdelili pašniki in spremenili v njive in travnike, ali pa se je kultiviralo močvirje (v okolici ljubljanski), ki je prej prav malo dohodka donašalo. Luka Robič.

Šolske stvari.

Zborovanje društev:

„Narodna šola“, „Vdovsko učiteljsko društvo“ in „Slovensko učiteljsko društvo“

v Ljubljani dne 4. in 5. septembra tega leta.

(Dalje.)

Gosp. Gaberšček (iz Štajarskega) se izreče tudi zoper novelo, ter je enako svojemu g. kolegu Brezovniku ves vnet za 8letno šolsko dolžnost; dá, pravi celó, da je za šolanje toliko še premalo. (Se vé, dá; saj se človek uči, dokler živi.) Vendar pa izreče tudi željo, naj bi se prijateljska vez med slovenskimi učitelji (štajarskimi in kranjskimi) ne trgala, toraj predlaga kot v posredovanje nasvèt: „Slovensko učiteljsko društvo prosi slovenske državne poslance, da vplivajo pri slavni vladi na to, da se šolska novela le toliko sprejme, v kolikor se ona

ozira na občne šolske potrebe vseh slovenskih pokrajin".

Gospod Stanonik se oglasí na to, ter pravi, da kranjski slovenski učitelji kratkomalo niso nazadnjaki, a oni se ozirajo na potrebščine dejanskega življenja. Zdaj ne pada več mana od dreves, kot nekdaj Izraelcem v puščavi. Ljudje morajo delati, in vaditi tega tudi otroke, da si bodo zamogli kdaj služiti sami svoj kruh. Če bo kdaj jela padati zopet mana, potlej naj hodijo otroci vedno v šolo. (Pravo!)

Gosp. Močnik pravi, da je gosp. Brezovnik pripeljal zborujoče do razpotja, izreči nezaupnico ali ministerstvu, ki je predložilo novelo visoki vladi, ali pa samim sebi, ako bi na dnevni red postavljeno posvetovanje o noveli kot neobstoječe spoznali in sami zavrgli. On pravi, da bi 8letna šolska dolžnost več škodovala ko koristila; dalje omeni, da, ako bi se slovenski učitelji izrekli zoper novelo, bi potegnili s tistimi, ki visoki vladi stavijo zapreke; politika slovenskih narodnih učiteljev pa ne sme biti drugačna, kot politika slovenskih državnih poslancev, kajti učitelj naj postopa in ravná tako, kakor ljudstvo hoče in kar je narodu v resnični prid.

Tudi gosp. Lapajne in prof. Šuklje sta še enkrat spregovorila nekoliko besed v obrambo šolske novele; zlasti je poslednji omenil, da so v Liberci zborujoči nemški učitelji demonstrovali proti prenaredbi šolske postave zato, ker niso boljši kot nekateri poslanci njihove narodnosti, ki nasprotujejo sedanjemu ministerstvu. Tacih izgledov pa naj značajni slovenski učitelji nikakor ne posnemajo.

Gosp. Brezovnik je zdaj zatrjeval, da so slovenski učitelji iz Štajarskega vselej pripravljeni, izreči vladi zaupanje, samo — o priliki šolske novele ne! (Čudna logika to!)

Nasvèt gosp. Andr. Praprotnika za sklep debate je bil enoglasno sprejet.

Da bi se vendar o tem kaj sklenilo, dani so bili razni predlogi na glasovanje; in večina kranjskih učiteljev, da bi se ji vsaj očitati ne moglo, da ni vzajemnosti in bratoljubju prijazna, izrekla se je za predlog gosp. Gaberščeka (glej zgoraj!)

Sledilo je zdaj še nekoliko nasvetov. Prvega je stavil gosp. Stegnar: naj se visoki vladi izreče zaupanje, kar se je sprejelo enoglasno. — Nasvetovalo se je dalje, naj bi „Uč. Tovariš" izhajal vsaj po trikrat na mesec.

Slovensko slovstvo.

* *Pripovedke za mladino*, 1. zvezek, spisal Fr. H. v Ptuji 1882., založil in natisnil W. Blanke — je naslov knjižici, debelosti 72 strani, lično tiskani na zavitku s podobo „Zlatoroga", ko lovca prekucne v brezdno, ki podaja lepo vrsto pripovedek ljudskih izmed Slovencev, Srbov, Čehov itd., gotovo prav dobro došle naši mladini za sv. Miklavža. Zvezku je cena 20 kr.

* *Rože in koprive za šolo in dom.* I. Dva dijaka; trije šolarji in še marsikaj druzega. — Na svitlo daje Svitoslav (v korist dijaški kuhinji). V Ljubljani, na prodaj v katoliški bukvarni, tisk Blasnikovih naslednikov" — je naslov ravno izišli 32 strani obsegajoči lični knjižici, vsega priporočenja vredni k sv. Miklavžu za našo šolsko mladino.

Naši dopisi.

Iz Gorice 12. nov. (Izv. dop. — Konec.) Meščani se sicer hudujejo, pa niso odločni dovolj, da bi si znali ob svojem času boljše vodstvo odbrati. V našem mestu namreč politika „dei nostri santi diritti" vse drugo premaguje, naj ubožec trpi potem, kolikor koli mu naložijo. Žalostno je na to stran, da več tisoč Slovencev mora enako osodo deliti v svoji onemoglosti, ker nimajo dosedaj nobenega glasu v starešinstvu. Italijanom ali prav za prav našim Lahom (Furlanom) se uklanjajo celó veliki nemški bogatini in so rajši sami brez vsake veljave, kakor da bi s pomočjo Slovencev tudi oni o koristi mesta določevali. Nemcem, to je nekim velikim obrtnikom nemškega rodú, večinoma slovenski žulj po tovarnah bogastvo kopiči; povračajo pa Slovencem s tem, da delavce tujčijo, vasi blizu tovarn posrednje iznarodujejo in sami nam nasprotno politiko kažejo. Sicer pa je osoda slovenska vseh pokrajinah v tem oziru doslej kolikor toliko enaka — slabo tolažilo za naše razmere!

4. dne novembra je bila na tukajšnji kmetijski šoli (na slovenskem oddelku) preskušnja, katera je tudi to pot pokazala, da je vodstvo in učiteljstvo njeno v pravih rokah. Rodoljubi imajo nad to šolo največe veselje, ker vidijo, da vsaj tu se nam vzgojuje v gmotnem pogledu boljša bodočnost. Preskušnja je bila v novih prostorih krasno zidanega poslopja, ki tudi s slovenskim napisom na čelu dokazuje, da je tu poduk izključno v slovenskem jeziku. Ta pa je tudi edini zavod v Gorici, kjer ima slovenščina svojo veljavo, kakor bi jo imela imeti po vseh učnih zavodih. Kdor pride s Kranjskega v Gorico, naj ne zamudi obiskat slovenskega oddelka kmetijske šole.

V Logu nad Bovcem se je starešinstvo uže udalo, da sprejme groše nemškega „Schulvereina" za nemško šolo. Vsa soška dolina nima več kot 39 vpisanih nemških uradnikov, in „Schulverein" hoče tu celó na enem kraji, v priprosti občini svojo „defensivo" (???) kazati! Kje je še sleparija domá?

Izpod Gorjancev 19. nov. — Drage „Novice"! Več časa je minulo, odkar se nisem oglasil, ker se mi ni zdelo ravno potrebno; danes pa pišem, ker zdi se mi čudno in prečudno, kar se je godilo v zadnjem občnem zboru kmetijske družbe.

Bral sem, da je potovalni učitelj dokazoval potrebo in korist lastnega samo kmetijskega časnika za kmetijsko družbo. Ne poznam g. Kramerja, tedaj ne vem, ali je narodnjak ali kaj druzega, da je pa s tem predlogom in utemeljevanjem njegovim kmetovalcem in tudi narodu našemu prav slabo vstregel, to pa previdim koj, in le čudim se, da se je sploh kdo našel, podpirati tako nespamet.

Zdaj pa še vedenje Kramerjevo nasproti glavnemu odboru in nasproti očetu Bleiweisu! jaz in prijatelji moji smo kar strmeli slišati kaj tacega.

Bil sem danes v mestu in v uradniji, govorila sva s starim znancem o tej dogodbi. Ta mi pravi: Verjemi mi, to je Dežmanova zalega, vsaj ni mogoče, da bi rodoljub prišel na tako hudobno misel, narodnim „Novicam" spodkopavati kmetijsko polje in s tem odtegovati kmetom zdrav političen poduk, ko po pravici vsak hoče vedeti, kaj se godi po svetu. In, sklepa moj prijatelj, ako bi še mogel dvomiti, katera kukavica zlegla je ono jajce, beri zadnjo številko Dežmanovega lista, kako ploska temu sklepu, češ: „še leto ni minulo od smrti Bleiweisove in pod klop se mečejo vsa njegova dela in celó „Novice", s katerimi je na račun c. k. kmetijske družbe agitiral med kmeti, položili so ad acta", in hinavsko sklepa:

„ne da bi bilo liberalni stranki treba k temu kaj pripomoči!“

Tako „L. W. Blatt“ sodi o Kramerjevem predlogu in sklepu občnega zbora! Kdo je neki glasoval zá-nj in kdo napeljal tisti dve kmetijski podružnici k temu, da ste pustili kukovico k svojima gnjezdoma?

Iz Ljubljane. (*God presvitle cesarice Elizabete*) obhajal se je preteklo nedeljo. Delegacija avstrijska pooblastila je svojega predsednika dr. Smolko, cesarici poročiti voščila njena.

— **(Obletnico po dr. Janezu vitezu Bleiweis-Trsteniškem) priredijo v Ljubljani mestni zastopniki, kmetijska družba, slov. Matica in čitalnica dné 29. novembra ob 10. uri zjutraj v stolnici škofijski. Maševal bode sv. mrtvaško mašo velikoletni tovariš umrlega, novoimenovani kanonik mons. Luka Jeran. K mrtvašnici vabljeni so vsi častitelji umrlega.**

Čujemo, da se enako hočejo spominjati rajnkega rodoljuba tudi častitelji njegovi po manjih mestih in po deželi.

— (*Nemškutarji se kujajo.*) Ljubljanski nemškutarji kujati so se začeli pri zadnji ljubljanski volitvi v državni zbor. Zdaj se kujajo tudi v mestnem odboru, tako da narodna večina ne more več sklepati V meščanskih krogih govoré, da nočejo pustiti, da bi se volil na mesto Ferd. Mahr-ovo nov, prej ko ne naroden ud v deželni šolski svet. Drugi pa pripovedujejo, da se nemškutarjem tudi nič kaj ne cedé sline, slišati nekaj bolj rečnega poročila o mestnih računih: bilanca o mestnem posojilu je neki grozovito žalostna namesto obetanih dobičkov kaže se neki velikanska izguba, memo tega, ko banka, ki je prevzela ljubljanske srečke, pri tem posredovanji zasluži neki 400.000 gold.

Tudi drugi računski sklepi neki kažejo, za koliko ceneje gospodari nova narodna večina mestnega odbora. — Kam bode neki padla ona s tako demonstracijo dr. Suppanu prepevana slava, ako se potrdi, da vse njegove zasluge nimajo prave podlage in da mestu po posojilu nastane velikanska škoda? — Eno je pri vsem kujanji gotovo: Ljubljana, po svoji ogromni večini slovenska, rada ima v svoji sredi Nemca, Laha ali Rusa, ki pa ne skuša tajiti, da živi med Slovenci, brez nemškutarjev pa bode Ljubljana prav lahko shajala in smemo upati, da bode gospodarsko in politično napredovala brez njih. Naj se tedaj le kujajo, nam ne bo žal!

Prihodnja seja mestnega odbora je v petek 24. dne t. m. in na dnevnem redu so med drugim tudi volitev uda v deželni šolski svet, — udov slavnostne komisije in računski sklep leta 1881.

— (*Elizabetni somenj*) pretekli ponedeljek bil je vkljub slabemu vremenu prav dobro obiskan in kupčija bila je dobra. Govedine prignalo se je nad 500 glav in prodala se je veča polovica za dobre cene, posebno urno so šli izpod rok pitani voli, katerih so večidel pokupili vnanji kupci. Kónj se je prignalo samo do 150, in nakupili so jih nekoliko Lahi. — Tudi druga kupčija bila je živahna, kramarji se hvalijo, da se je spečalo prav veliko zimskega blaga. — Le en pridelek, namreč zelje, imel je, kakor vso jesen, tudi smajni dan prav nizko ceno, ker je bila dobra letina. — Gledé zelja bilo bi pa res na mestu, da si kmetovalci ljubljanske okolice kaj pomagajo, bodi-si s pomočjo posojilnice ali lastne zadruge, ker znano je, da ljubljansko zelje sloví daleč po svetu in prodaja se dobro, zato bi se morala najti pot, da ga kmetom ne bo treba prodajati po nič.

— (*Močvirski odbor*) zboroval je dne 16. t. m. v prostorih c. kr. kmetijske družbe v navzočnosti gosp. predsednika dr. Koslerja in 10 odbornikov in obravnavalo se je o sledečem dnevnem redu:

a) Predsedništvo naznani, da je deželni odbor vrnil 60.000 gold. in obresti posojene mu iz močvirskega zaklada in da se je zato nakupilo 76.000 gold. papir. državne rente, v hranilnici je naloženih 1474 gold., gotovine pa da je ostalo še 80 krajc. — Po predlogu predsednikovem napravi se glavna knjiga, v kateri bo razviden vedno stan močvirskega premoženja.

b) Gledé trebljenja močvirskih grabnov „Drobentinka“ in „Lukovškega grabna“ sklene se, da s pomočjo dotičnih županstev odbor sestavi konkurenco in se trebljenje prične spomladi.

c) O projektu za osušenje močvirja, ali prav za prav o posebni nagradi za dela izvršena razun po pogodbi dogovorjenih nadinženirju pl. Podhajskemu vnel se je vnovič prav viharen razgovor, katerega so se vdeleževali posebno odborniki gg. Peruzzi, Borštnik in predsednik, ugovarjalo se je temu, da se je načrt odstopil ministerstvu prej, kakor je bilo odboru mogoče pregledati ga.

Konečno se je sklenilo, naj se projekt z vsemi prilogami vred za 14 dni razpoloži na ogled vsem odbornikom in še le po tem se bode sklepalo, ali se Podhajskemu privoli kaj več plače ali ne.

Konečno priporočali so odborniki Babnik, Kraljič, Korše in Petrič več manjših grabnov za iztrebljenje v prihodnjo spomlad.

— (*Trgovinsska in obrtna zbornica kranjska*) zborovala je dne 17. t. m. zvečer ob 6. uri v mestni dvorani. Predsednik gosp. Kušar prebral je pismo gosp. župana ljubljanskega Petra Grasselli a, v katerem izreka zahvalo za častno zaupanje, katero mu je zbornica izkazala o volitvi državnega poslanca ter želi, da bi mu zbornica naznanila o posameznih slučajih nazore o raznih njo zadevajočih interesih. Odločilo se je tudi za „Rudolfinum“, v katerem bode tudi obrtnijski muzej prostore imel, dati 200 gold.

— (*Odlikovanja*) zarad tržaške razstave in cesarjevega potovanja, pa tudi gledé uprave bosenske razglasila so se pretekle dni. Izmed slednjih odlikovan je: okrožni predstojnik v Banjiluki Rudolf grof Pače z redom železne krone 3. vrste, kancelist Leop. Pečar v Mostaru pa je prejel zlati križec za zasluge. Izmed Tržačanov odlikovani so: predsednik trgovinske zbornice Karol Reinelt z redom železne krone 3. vrste, Karol vitez Rittmayer z baronatom, državni poslanec Vucetich prejel je red železne krone 3. vrste; Burgstaller pa plemeniti stan. Župan tržaški Bazzoni prejel je križ komturja Franc Jožefovega reda. Izmed druzih odlikovanih še omenjamo hermagorskega dekana dr. Jerneja Levičnika, ki je prejel vitežki križ Franc Jožefovega reda, župane soške doline z zlatim križem za zasluge s krono oziroma brez te, kateri je bil podeljen bovškemu županu Jonku, deželnemu poslancu A. Kocijančiču, Janezu Kofolu, županu črniškemu Fr. Lebanu, županu solkanskemu A. Mozetiču in še drugim.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor se prične, kakor se zdaj uradno naznanja, dne 2. decembra, to je prihodnjo soboto teden. Dela se v začetku zborovanja ne pričakuje zanimivega, vendar pa bode zanimivo, kako se

bodo stranke dogovarjale o prihodnjem svojem delovanji, kako se bodo pridružili novoizvoljenci, posebno tudi, kako se bode vedel od desnice odpadli Lienbacher s svojima tovaršema. Čuli smo iz ust prijatelja, ki je imel priliko zadnji čas govoriti z Lienbacherjem res skoraj neverjetne reči o njem. — Mir se je povrnil na dunajske ceste; edini neredi, ki so še, so in to v prav velikih razmerah med tiskarskimi stavci, ki zahtevajo nedelje brez dela, zato pa večo plačo, vsled tega zastajajo vsa tiskarska dela in celó pri časnikih je taka zadrega, da le v prav mali meri izhajajo.

V najviši politiki kažejo se znamenja živahnega gibanja, o katerem je pa težko soditi uže danes, ali pomeni vihar bližnje vojske, ali pa samo zanimive razprave med državami, iz katerih se kmalu zopet prikaže prijazno solnce vsem potrebnega miru. — Nekoliko je uže zagromelo iz delegacij, ko je grof Latur vojnemu ministru očital, da je za gališke trdnjave zahteval premalo denarja in da se vtrjevanje proti Ruski prepočasi izdeluje. Iz tega so hoteli sklepati črnogledi politiki, da je avstrijsko-ruska vojska toliko kot gotova, posebno zato, ker je ogersko-gališko sovraštvo zoper Ruse znano. Razun tega zdaj potuje po Evropi nekaj sumljivo ruski minister za vnanje zadeve Giers, ki je ravno zdaj imel razgovor z Bizmarkom in pride neki tudi na Dunaj. — Vse to in tudi zeló zajeden notranji organizem Ruske kazal bi na vojsko. Toda, ako se oziramo na to, da po starih skušnjah redno zaropota na političnem obnebji, kedar se v delegacijah razpravljajo vojne potrebščine, ako prevdarimo, da je Ruski bolj kot vsaki drugi državi treba miru, da okreva od svoje bolezni; nadalje, da so tudi egipčanske zadeve poleg druzih diplomatov Bismarku in Giers-u zadosti važen predmet osebnih obravnav, in konečno, da se od avstrijske strani gotovo nihče nima bati motenja evropskega miru, je naša misel, da se bode ohranil mir.

Iz Budapešta. — Delegacija avstrijska sklenjena je bila v soboto dne 18. t. m., potem ko je naša delegacija potrdila ogerski privolitvi tudi še po prvotnem sklepu odrečeno svoto 100.000 gold. pri stroških za bosensko upravo.

Iz Belega grada. — Komisija, katera ima razpravljati novo nemško-srbsko trgovinsko pogodbo, podá se prihodnje dni v Berolin.

Pariz. — Časnik „Voltaire" prinaša članek, v katerem razkriva kraljev komplot. Pravi, da je grof Chambord siljen po svojih privržencih izdal manifest, — legitimisti, da so razdeljeni v komitete, in imajo samo v Parizu 8000 pristašev, ki so vojaško vredjeni. Grof Chambord je za svojo rodbino obdržal belo zastavo, za francosko pa sprejel je trikoloro.

Res čudno bi bilo, ako bi se pri sedanjih francoskih razmerah legitimisti, ako zastopajo res red in postavnost, ne glasili.

Iz Aleksandrije. — Najnoveja poročila narodne zdravstvene komisije naznanjajo v nasprotji s poročili turškega nadzornika od 11. novembra, da v Meki kolera še ni ponehala. Dvanajst odstotkov britiških vojakov je zbolelo za to boleznijo.

XXII. izkaz doneskov

za spominek dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Prečastiti gospod dr. Jurij Sterbenc	3 gld.	— kr.
Gospod Lavrenčič Andrej	— „	50 „
Gospod Lavrenčič Maks	1 gld.	— kr.
„ Lenasi Anton	1 „	— „
Gospá Doles Ivana	— „	40 „
Preč. gosp. Tomažič Ivan Šentvidski	2 „	— „
Gospod Premrl Ivan Šentvidski . .	— „	50 „
„ Zalokar Josip	1 „	— „
„ Arko Matija	— „	50 „
„ Mayer Fr.	— „	50 „
„ Legan Fr.	— „	50 „
„ Sterbenc Peter in Bohinec M. po 30 kr.	— „	60 „
Gosp. Doles Karolina, Lenasi Marija, Lenasi Apol., Klemenc Mihela, Sterbenc Kat., Sterbenc Mar., Sterbenc Ana, Sterbenc Jožica, Sterbenc Marko vsak po 20 kr.	1 „	80 „
Gospod Bole Matej, Kr. Peter, Kr. Anton, Fajdiga Štef., Marinčič Blaž, Černe Andr., Jager Pavel, Panian Pet., Valetič Ana, Hrenovški Martin, Šmihelski Jurij, Landolski Nikolaj, Heraška Ana, Otoška Eliza, Zagorski Jernej, Zagonska Notburga, Studener Barbara, Orehek Florijan, Hruševec Daniel, Slavinjec Jera, Rakulik Jan., Ubeljec Urh, Jamec Marija, Stranjec Brikcij, Razdrtec Anton, Landolec Jošt, Stranjec Andrej, Goričan Pet. in Šantelj Jan., vsak po 10 kr. .	2 „	90 „
Skupaj	16 gld.	20 kr.
K temu v zadnjem listu izkazanih	1525 „	70 „
Skupaj do zdaj	1541 gld.	90 kr.

Listnica vredništva. G. dopisniku iz Kamnika, kateri se je podpisal „posestnik iz kamniškega okraja"! Dopis Vaš, ki svari naše gospodarje pred zakotnimi pisači pa tudi pred druzimi brezvestnimi posredniki, ter priporoča po vsi pravici pohvaljenega in vestnega zastopnika, je prav zanimiv, ker obravnava polje, na katerem je uže marsikateri gospodar bil hudo hudo oškodovan, mnogo pa jih je prišlo celó ob vse premoženje. Slika, katero nam podajate, vjema se tudi prav z vsem, kar je nam znanega o tamošnjih razmerah, vendar pa nam ni mogoče sprejeti dopisa od nepoznanega dopisnika, celó tudi zato ne, ker en del dopisa obsega ojstre obsodbe zoper osebo natanko zaznamovano. Vredništvo.

Iz G.: Lepa hvala, pa še kaj se glasite! Nekatere ojstrine smo morali prečrtati; sicer pa vidimo, da razmere naše prav sodite, samo gledé D. se motite, vsaj nam ni nič znanega. — Več drugim gg. dopisnikom: za danes bilo je druzega gradiva preobilo, sicer pa mi sami ne sodimo tako ojstro. Zapeljanemu nočemo vsega pisati na njegov račun. Prišla bo prilika, morebiti prav kmalu, da ne bomo ničesar zamolčavali, temveč govorili z imeni in vsakemu razumljivo. Vredništvo.

Žitna cena

v Ljubljani 18. novembra 1882.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 97 kr. — turšice 6 gold. 80 kr. — soršice 6 gold. 70 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 71 kr. — prosa 5 gold. 53 kr. — ajde 4 gold. 53 kr. — ovsa 2 gold. 60 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: Alojzij Majer. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.